

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium promotam promovenda, id equidem probamus libenter. (Az állatok a katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseltük.) XIII. Let. pap. Záchy Nándor grófhoz, 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak: Egész évre 5 ft., félévre 2 ft. 50 kr., negyedévre 1 ft. 25 kr. — Egyes szám ára 5 kr.

Előfizethetni a kiadóhivatalban és minden megyei postahivatalnál.

Felelős szerkesztő:

Németh Ödön.

Megjelenik hetenként 2-szer; szerdán este és szombaton este. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székesfejérvár, Szent-István-tér 1. sz. Hirdetések helyenként 50 kr. Bélyegilleték külön 30 kr.

Tiltakozzunk!

Az igaz hívők fájdalmas sóhajától vizhangozik az ország. A nemzet milliói, kik szívökben megőrizték a hitet; kiknek életét nem mooskolta be a századvégi erkölcsatlenség: kétségbeesett tekintettel néznek a jövő felé, melyben a pusztulás s a megsemmisülés vár reánk. A nagy történelmi multtal dicsekvő nemzet; a kereszténység védelmében elhullott hősök unokái: eszeveszettül rohannak az erkölcsatlenség posványára felé, a vallástalanság kárhözátába.

Évtizedekig folyt a harcz a nyugati államokban a szabadkőműves hitatlenség s a keresztény egyház között. Évtizedek szomorú harcának bús története nehezedik az európai államok fölé s mig a győzedelmes szabadkőművesek az ördög-kultusz ocsmány orgiái között nyíltan hirdetik a vallástalanságot; a vallásos, az erkölcsös népek milliói kétszeres buzgalommal keresik tel a templomok lélekűdítő szentélyét s könynyel a szemökben, erős hitel a lelkökben, buzgó áhitattal borulnak le az oltár előtt. A megszentelt fájdalomnak jalkiáltása száll az ég felé és az ima könyörgő szavából, mely egy jobb kor után esedez, megcsendül a keresztény lélek engesztelő fohásza ellenségeiért: „Uram, bocsásd meg az ő vétkeiket!“

A vallásos lélek engesztelékenységgel fordulunk mi is az egek Urához, hogy

bocsássa meg vétkeiket azoknak az elzülött könnyelműeknek, kik elég ostobák eszközül szolgálni a gonoszok cseljainak, s elég erkölcsatlenség a katolikus vallást sértő cselekedetek elkövetésére.

Mert az a szomorú harcz, melyet a szabadkőművesek indítottak az egyház ellen, s melynek rettenetes pusztítását a külföldön régóta szemléljük, átsapott hozzánk. Itt van a veszedelem közelünkben! S mert a vihar közeledett bűnös közönynyel néztük; annak megérkezére kellőleg fel nem fegyverkeztünk: rövid idő alatt nagy pusztítást vitt végbe nemzetünk vallásos népe között.

Nincs egy évszázad még, hogy a zsidó-szabadkőművest jelképező Goldstein Számít a vallástalan vakmerőség úgy állította a nemzet elé, mint a katholicizmust jelképező feszület lenyílazóját, jelezve ezzel, hogy a katholicizmust a zsidó-szabadkőművesek romba döntik Magyarországon.

A mi vétünk, a mi legnagyobb vétünk, hogy idejuttottunk! A mi közönyöségünk vallásunk iránt; a mi gyöngeségünk annak megvédésében az okozója, hogy ez megtörténhetett; és a mi bűnünk, hogy vallásunk ilyen durva megsértéséért Magyarország tiz millió katolikusa elégtételt nem kapott.

Van-e az országban katolikus ember, ha annak meri vallani magát, ki nem gondolt erre a durva sérelemre fájdalmas keserűséggel szívében, szégyenpírral az arcán?

Bizonyal nincs!

Mert mióta a Golgothán lejáródott a világ legnagyobb tragédiája, s az Isten fia meghalt miértünk a keresztfán, azóta a felteszített Megváltót jelképező feszület vallásos kegyeletünknek féltett kincse; a kereszt pedig, mely azelőtt borzalmas eszköze volt a bűnök büntetésének, büszke jele lett a kereszténységnek. Ezzel a jelvénynyel indultak el martir-utjokra az apostolok, ezzel térítették meg a pogányokat; ez adott nyugalmat kétezredév óta a világ társadalmi életének; ez adott erőt a művelődésnek és a szeretetnek. A kereszt jelével vezetük be az újszülöttet a vallásos életbe; a kereszt kíséri a katolikus ember életének minden fontosabb lépését, a haldokló ebben a jelvényben nyer nyugalmat halálos küzdelmeiben, s halála után ennek a jelvénynek védelme alatt alussza örök álmát. Egyházunk büszke diadal jele, vallásunk szimbóluma, s a vallásos katolikus ember féltett, drága kincse a kereszt!

És mit tettek vallásunk ellenségei legutóbb ezzel a kereszttel? Azok, a kik büntetlenül csufolták meg egy év előtt vallásunkat, azok most Os-Budavára czime alatt létező büntanyában, erkölcsatlenság éjjeli mulatozás közben a keresztet, vallásunk szent jelvényét neveltségessé igyekeztek tenni s egy sorba állították a ledér nők áruba bocsátott idomaival.

Hol van az a tiz millió katolikus, a

Gloria deo.

Irta: **Boszák István.**

Ha néha csöndes, méla alkonyon Merengve hosszan elgondolkodom, S melyek fenn rezgnek szépen, csendesen A csillagokhoz száll tekintetem, Szivem egy édes érzet rezgi át: Ott látom Istent, a szelid atyát!

Mikor pedig setétlő fellegek Bús fátyla fűdi el a kék eget, S villám czikkázik, s menydörög az ég, És porba hull a tölgy, e büszkeség, Szivem egy félsz érzet futja át: Ott látom Istent, az igaz bírát.

S midőn bolyongok csendes völgy ölében, S a méla tájat andalga nézem én; Előttem a kalászkok tengere, Köröttem lágy szellőcske zengzete, Mikéntha mondna csendes, hó imát: Szivem egy boldog érzet hatja át.

S bárhol is megpihen sovár szemem: A völgy ölében, mogorva bérczeken, A kis virágon, dús kalászkokon, Bősz tengeren, csillámló harmaton, Ott látom Istent, Ég és Föld Urát! S szivem egy égi érzet hatja.

Tűz és víz.

— A „Fejérmegyei Napló“ eredeti tárczája. —

Irta: **Tormay Cécile.**

I.

Fekete szénhegyek közé temetve, óriás vaskazánok halálát adó, fehér-izzó hevében egy fiatal munkás állott. Hossza, haragosan füstölő vasrudjára támaszkodva, tágra nyitott szemekkel, de oly szeliden elmerengve nézett a kazán lángviharra kacagó szájába... Egy-egy láng mint valami ketreczéből kicsapó oroszlánköröm, olykor végignyalta sápadtan kormos alakját; ilyenkor a csendes, méléző fiu, gépiesen tért ki a ragadozó elől s kis é hátrább állt, mert tudta, hogy nem jó a nagy, rejtelmes erőket kísértésbe hozni... Aztán csak nézett tovább a tűz méhébe. Ez a vad elem adja neki életét, — de el is veheti azt, — köszönettel és daczal gondolt rá: hálával és félelemmel... S mig nézett a tűz méhébe, mást is látott ott: egy üde, szelid kékszemű halászlányra gondolt, ki távol tőle a más nagy elem, a hatalmas folyó ragadozó hullámai közepette öreg halász atyja bárkáján most szintén reá gondolt S mikor a lángok hevében azokra a vad, hideg habokra pillantott lelki szemeivel, remegés fogta el: a víz tán mégis hatalmasabb a tűznél... Egy buzgó, szelid fohász jött ajkára: En Istenem mentsd meg azt a leányt a víz haragjától...

Fellegekkel játszó széles — szabad ég alatt a bucszó napfényben daczos habokon, ingó kis halászbárkán egy fiatal leány ült. Tágra nyitott szemekkel, de oly édesen elmerengve könyökölt a cifrára festett hajóorra és nézett a tajtékos habviharra haragzó hullámokra, melyek bősziútan harapdáltak a horgony fekete vas lánczát, hogy eltérjék s a bárkát magukkal ragadják a berek alatti alatomos örvénybe. Egy-egy hab olykor felesapott fehér karjaira, mint valami ragadozó, hogy magával rántsa; a leány ilyenkor rezzenve húzódtott hátra, — mert tudta, hogy nem jó a nagy, rejtelmes erőket kísértésbe hozni. Aztán csak nézett tovább a folyó tajtékos méhébe. Ez a vad elem adta neki életét, de el is veheti vala azt, — köszönettel és félelemmel gondolt rá... De a siető, csobogó hullámok közt egyebet is látott: egy barna fiut, ki távol tőle fekete szénhegyek közé temetve, óriás kazánok halálát adó fehér-izzó hevében most is reá gondolt S mikor a habok tajtékos permetéjében lelki szemével azokra a vad lángokra pillantott, remegés fogta el: de hátha a tűz mégis hatalmasabb a víznél?... Egy buzgó, szelid fohász jött ajkára: En Istenem, mentsd meg azt a fiut a tűz haragjától...

Szerették egymást... és megfogadták, hogy minden este egymásért imádkoznak. Tán ezáltal remélték a két elemet kiengesztelhetni, melynek hatalmában voltak. Mert valami eszedálatos félelem vala bennök: attól rettegtek, hogy e két nagy elem az ő szerelmükre tör...

Mai lapunk 8 oldal.

kiket a statisztikai adatok Magyarországon saját bevallásuk alapján megállapítottak?

Hol van Magyarország katolikus népe, hogy nem halljuk haragos szavának mennydörgését, mely rémületbe ejtse a gonoszokat?

Hát a bűnös közönyösség annyira soraink közzé férközött; az erkölcstelenség vagy gyávaság annyira meggyöngített bennünket katolikusokat, hogy vallásunknak ilyen durva megsértésére nincs tiltakozó szavunk? Hát vakok vagyunk s nem látjuk, hogy míg a liberálisizmus czege alatt a szabadságot ígérik, Istenüktől akarnak megfosztani?

Ne értsé félre szavunkat senki balgán! — Nem az egyháznak kell a védelem, hanem nekünk, katolikusoknak: Csak minket fenyeget veszedelem, bennünket, a vallásos embereket, s nem magát az egyházat!

Mert sok küzdelmet állott ki egyházunk s örök jelképe a kereszt, de a küzdelmekből mindig sértetlenül, eszményi tisztaságának magasztosságával került ki. Nem egyszer jelezték a gonoszok halálát, de mindig feltámadott. Feltámadott éppen úgy, mint emberiség Megváltója, kit keresztre feszítettek, holta után sirba temették. Hogy fel ne támadhasson nehéz követ tettek sirja fölé, s öröket állítottak őrizetére. De tehettek volna egy hegyet a sirja fölé; őriztethették volna a szoldosok millióival; az ember nem, — de az Isten akkor is feltámadott volna.

Egyházunknak Isteni alapítója örök életet ígért, és állani is fog az megdöntetlenül az idők végezetéig.

Ezért nincs szüksége az egyháznak gyenge ember kezek védelmére, minden veszélytől megóvja Istenünk. De igenis kell nekünk, egyeseknek; nekünk, a kiknek nem adatott itt a földön öröklét, a

kiket az erkölcstelenségtől és a gonzságtól: csak a vallásos hit védelmez meg.

Es a magyar nők, a kik nemesebb érzéseinknek letéteményesei s a kiknek értékét vallásos, érzelmi és erkölcsi tisztasága adja meg, elhallgatják szó nélkül az erkölcstelenség tobzódását, vallásuk kinyúlását?

Nem! Megszólaltak. A Budapesten megindított mozgalom tette készte a katolikus nőket. Az erkölcsösséget, a családi élet egyedüli biztos alapját, a vallást az ő tiltakozásuk fogja megvédeni.

Föl tehát, tiltakozzanak! Nemcsak joguk van hozzá, de kötelességük is. Ők a családi szentély őrangyalai, Ők az erkölcsök természetes védelmezői, Ők a vallásos érzések terjesztői.

Titakozzanak azon merényletek ellen, melyet a katolikus vallás ellen a kormány védelme alatt intéztek; tiltakozzanak az ellen, az erkölcstelen büntések ellen, mely Ős-Budavár név alatt az erkölcstelenség botrányköve az ezeréves Magyarországon.

Tiltakozzanak a nők! — nekik van legtöbb joguk hozzá. mert a férfiakat a szabdkörműves-szellem ezerkaru szörnyetege tartja; lekötve, tettejökben megbénítva. A nők függetlenek és szabadok. Ne hiányozzék a tiltakozók közül egyetlen magyar nő sem, mert bünt követ el, a bűnösökkel közösséget vállal s az erkölcstelenség védelmére kél, a ki hallgat. A ki maga erkölcsös, saját érdekében nem maradhat ki a tiltakozók sorából, s gyermekeinek vallásos érzelmei, jövő boldogságáért tiltakoznia kell. Most még együttes fellépésük megemeltet a vallást s az erkölcsöket; ha most hallgatnak, később keserves megbosszulja magát közönyük gyermekeiknek, unokáiknak boldogtalanságában.

Föl! magyar nők. Tiltakozunk!

Es az imát sohase mulasztották volna el, mert tudták, hogy boldogságuk függ tőle.

II.

Levelet kapott egy napon a leány — gyűrött, kormos, sejtelmes levelet. Atyja nem volt otthon, halászni ment vagy négy napra, senkise volt a bárkán; — szivdobogva törte fel pecsétjét. Aztán elhomályosultak szemei — egy vonagló gondolat lángolt által agyán: „szerencsétlenség a vaskohóban!”

Szentséges Istenem, — én tán nem imádkoztam este éjszakára — — tán elfeledtem volna imádkozni érte — hisz egész este keszenőt himeztem a nevenapjára — — Szentséges Istenem! — —

Reszketve oldotta el a bárka csolnakát s lázas sietséggel, szinte félholtan evezett át a partra s futott — futott — futott...

*

A robbanásnak még mindig haragosan kavarogó, veszett füstje terhesen fekiúdt a kohó felett. Alacsony gomolyok húzódtak el a fekete táj felett: pillanatra ki se lehetett venni a veszély és rombolás egész nagyságát, a kazánok hasa felhasítva gözölgött az összegett szomorú kémények között... A kormos gözben sápadt alakok suhantak ide s tova... E sivár kép rettenetes vízióban örvénylett a lihegő szegény leány lázas agyában.

Aztán alig tudta többé mi történik vele. Egy sötét kormos alak ráismert, — kézen fogta s mint egy reszkető gyermeket vitte be a fulasztó gözdel telt rombadölt épületbe. Itt sok ember volt, halkan mormogtak s előrehajoltak:

jaj, — a sebesülteket és halottakat nézték. — A fekete dűlt szakállas alak szeliden tolt a szegény leányt előre — előre... Kis gyertyavilág haldoklott a piszkos szalma mellett... „Mindjárt vége lesz” — susogák a sápadt alakok csöndesen. A gyertyán tul, — ott a túlsó oldalon egy elszomorodott fekete kabátos, szemüveges alak térdelt, — de a gyertya és ő közt mi volt az a vonagló tömeg, mely ha megmozdult, alatta véres volt a szalma...

A leány szemeiben fényes csikokkal úszott az ájulás előérzete. Melléje rogyott... s aztán semmiről se tudott többé. Csak homályosan hallá még a hörgő szavakat.

— Angyalom — meg—halok. — Tán elfeledtl érettem imádkozni — tán — nem imádkoztl érettem éjszakára? — —

III.

Az öntudat lassan költözött vissza szegény fáradt agyába. Mikor ismét feleszmélt, — már ott állt a kohón túl a mezőn, — nem: ment — ment, tán hazafelé... Szegény kis szöke fejében vad vitus-tánczot járt az iszonyat — — olykor felsikoltott; elragadták tőle halottját — vitték, fekete emberek, az isten tudja hová, — hová!? Ő csak ment előre. A haldokló utolsó szavai mint egy rettenetes vád csengtek a füleiben. Egyszerre aztán eszébe jutott, szívébe nyílalott e gondolat: „Ki fog most ő érette imádkozni?” S ha nem imádkozik senki érte, mi lesz ő vele?...

A csolnak ott volt a parton. A leány gépiesen ült bele s evezett át a bárkára. Olykor kétségbeesetten pillantott fel a fekete felleges, haragú égre. Mi lesz vele? Hát csakugyan

— Az országgyűlés felosztása. Az országgyűlés felosztásának kérdése — mint már jeleztük — döntő stádiumba jutott. Báró Bánffy Dezső bécsi útja, hamar bekövetkezett s ma a szabadelvű párt kevésbé beavatott tagjait rendkívül meglepte, hogy a miniszterelnök tegnapelőtt este Bécsbe utazott a hol a kiegyezésre, valamint az országgyűlés felosztására vonatkozólag tegnap döntő intézkedések történtek. Hogy a kormány nincs tájékozva a történendők felől s egyáltalában nem bizonyos az, hogy Bánffy miniszterelnöknek sikerül-e a koronát rábírnai az országgyűlés felosztására, azt világossá teszi az a körülmény, hogy a kormány félhivatalos sajtója mélységesen hallgat s csak a bécsi lapok vettek értesüléseket a miniszteri tanácskozásokról, a melyek anyagát a kiegyezési és az országgyűlés felosztására vonatkozó kérdések képezik. A Fremdenblatt értesülése szerint az országgyűlés felosztása október első felére várható, úgy hogy a választások november közepére iratnak ki.

— Egyházpoltikai botrány. A kiállítás igazgatósága, a melyet úgy látszik ugyan olyan elvek vezérlik, mint Ős-Budavárát, a haladó kiállítás érdekességének tokozására nagy buzgalommal rendezi a kiállítási lakadalmakat. Nem régebben szeb lakadalmat akartak produkálni, de Kosztics budapesti szeb esperes az egyházi esketést a pártól megtagadta. A lakodalomból természetesen semmi sem lett, de annál nagyobb lármát ütöttek a kormány lapok, a melyek hazafiatlansággal vádolták. Koszticsot s jelezték, hogy Bánffy és Wlassics miniszterek megindították a bűnvádi vizsgálatot Kosztics esperes egy hirlapiról arra vonatkozó kérdésére, hogy igaz-e az, hogy nem akarta egyházi áldásban részesíteni a szeb párt, a következőket válaszolta: „Igaz. Nem engedtem őket a templomba lépni, mert a templom nem színház. Ha a kiállítási igazgatóság a polgári házasságból komédiát csinál, ahhoz nekem semmi közöm.

megirigyelte az a másik elem boldogságukat... elpusztította, elemésztette szerelmük felét? ... S most nincs, a ki imájával annak a nagy tolyónak az akaratát megkérlelje, melyen most átal evez...

Mintegy álomban lépett át a bárkára. Atyja még nem jött haza, ki tudja mikor tér vissza...

A leány kiült a bárka elejébe s szemei megüvegesedve tapadtak a néma kétségbeesés hideg semmiségébe. Az égen borongósan kergették egymást a fekete fellegek, — nemsokára sűrűn kezdett permetezni az eső. A leány csak kint maradt és várt, — de mire, mire? Tudta, hogy eljön, mert hisz most már nincs többé, a ki ő érette imádkoznék... Várt, várt, ... agyában fantasztikus gomolyokban kergetőztek a gondolatok. Eszre se vette, hogy az eső viharra, s a vihar orkáná nőtt a folyam felett... Szép szöke haját feketére mosta a haragos zápor. Várt, várt, — de mire? mire? Tán a halálra, mert tudta, hogy eljön, hisz immár nincsen senki a ki érette imádkoznék...

*

Az éjjel az orkán eltépte a halászbárka lánczát és a berek alatti örvény mélyébe sodorta...

A tomboló vihar szabadon tölté ki haragját.

Tűz és víz! — két egymással versenyző, egymásra irigykedő elem. A víz megirigyelte a tűz pusztítását s elemésztette annak a szegény szerelmnek a másik felét is.

De ahhoz sohasem fogok hozzájárulni, hogy a legszentebbül komédiát csináljanak. Én sohasem fogom megengedni, hogy tambura és duda szóval, egy éktelelül kiabáló tömeg, melynek java részét utcai gyerkőcök és egyéb összeverődött bámészkodó nép képezi, az utcáról istenházába vigye a botrányt. Én vagyok olyan hazafi mint Ön, vagyok olyan hazafi mint Wekerle és mint akárci más. De hogy én a templomból mulatóhelyet csináltassak, arra a hazafiság nem tanít. Magatartással különben püspököm és világi előjáróm br. Nikolics Fedor is teljesen meg van elégedve. Sőt egyenesen utasításuk értelmében jártam el. De magatartásomért sok római katolikus, protestáns és más hitvallású lelkes is elimerését fejezte ki velem szemben. Egy szó, mint száz: a templom nem komédiának való." — Mindenesetre jó lesz Kosztics esperes szavait megérteni azoknak, kik lépten-nyomon megfedkeznek az egyház szentségéről.

— **Az ugodi kerület.** A lovászpatai néppárti gyűlést a liberálisok botránykodása miatt tudvalevőleg feloszlatták. Ez alkalomból az ugodi kerület (a hová Lovászpata is tartozik) képviselőjének Fenyvesy (Krametzvogel) Ferencnek lapja a „M. U.” azt írta, hogy milyen sajnálatra méltó öreg ur Zichy Nándor. Az egy-két türelmetlen papon kívül nincs az egész kerületben egyetlen néppárti sem és mégis kicsalták Lovaszpata, hogy a legcsufosabb kudarcnak tegyék ki. Egy-két héttel később ugyancsak a fent említett lap, azt írta, hogy Fenyvesy (Krametzvogel) képviselőnél jártak az ugodi kerület polgárai és felkérték a jelöltség elfodadására, mert — mint mondták — a folyton terjeszkedő néppárttal szemben csak egyedül az ő nevével számíthatnak győzelemre. Tagadhatatlan, hogy szép név is az a Krametzvogel, és egyáltalán nem mindennapi név. Mindennek dacára most meg arról értesülünk, hogy ez a név sem használ a liberalizmusnak az ugodi kerületben, legalább erre mutat az a körülmény, hogy a lépnevi képviselő ur nem is lép fel ősi kerületében Ugodon, hanem Pápán próbál szerencsét. Lám, lám! Megmondottuk mi, hogy nem jóra vezet az erőszakoskodás! Mert ha igaz volt, hogy a néppárti gyűlés alkalmával olyan kudarc érte a néppártot, miért oszlatták fel a gyűlést? Az erőszakos tellépésük tehát olyan hamar tönkre tette az ugodi kerületben a liberalizmust? Vagy talán a szép nevű képviselő ur kétségbeesett védekezése sem használ? Bár mi legyen az oka, mi öröme adunk hírt, az ugodi kerület néppárti érzelmeiről, mely a Lovászpatai néppárti gyűlésre világot vet.

— **A közigazgatási bíróság elnöke.** Az eddigi kombinációk szerint Perczel Dezső belügyminiszter volt a közigazgatási bíróság elnökének kismelve. Ezzel szemben, egy könyomatos úgy értesül, hogy a közigazgatási bíróság elnöki méltóságára Wekerle Sándor van tervbe véve, a ki ezen állást hajlandó is elfogadni.

— **Kormánypárti revizionista.** A züllött politikai viszonyok közt van már ilyen is. A nagyidai kerületben a mostani nemzeti párti képviselővel, Hedry Lőrinczcel szemben a kormánypárti Semsey László birtokos lép föl a ki megígérte a katolikus alapságának, hogy megválasztása esetén az egyházpolitikai törvények revíziójára irányuló törekvéseket a kormánypárttól támogatni fogja. — Igen, ha ezt megengednék neki! — Mi különben sem kérünk az ilyen csodabogárból!

— **A főrendiház a kuriai bíróságról** szóló törvényjavaslat és több más ügyek tárgyalását szeptember 30-án kezdi meg. Ezzel a főrendiház munkarendjét, a korábbi megállapodáshoz képest megváltoztatták, mert a fenti törvényjavaslatot csak októberben szándékozták tárgyalásra bocsátani. — Ugy látszik, hogy ez a sietés is a választások közelségét jelenti.

— **A Szapáry-párt.** A kiléptettek pártja legutóbb tartott értekezletén elhatározta, hogy nem fuzionál a kormánypárttal, hanem megmaradva korábbi álláspontján, mint külön párt fog résztvenni a választásokon. A kormánylapok dühöngenek is nagyon és fenyegetik a kiléptetteket, hogy a pártba csak úgy léphetnek vissza, ha revizionista törekvésekről lemondanak. Természetes, hogy mindez azért, mert nagy a kormánypártban a szabadelvűség!

— **Egy humorisztikus napilap.** Már többször megemlékeztünk arról az élelpről, mely Krametzvogel (Fenyvesi) Franzi szép neve alatt lát naponta napvilágot és igen kevés olvasót. Ez a „Magyar Újság” név alatt megjelenő élelprap szerkesztőjének az ugodi kerületből történt kizsírítása miatt valóságos ritus táncot jár s örvöngve támadja nap-nap után a néppártot, utjabban pedig ipoly-sági nyilatkozatáért Apponyi grófot. Tegnap számában annak igazolására, hogy Apponyi Ipoly-ságon szövetkezett a néppárttal, legutóbbi lapszámunk vezércikkéből idézi értelmét terdítő kihagyással azt a részt, melyben a közös akcióra vonatkozó felhívást elfogadjuk. Nem válaszolunk olymoleg erre az idézésre, mert nem vesszük olyan komolyan az e lap által írottakat, hogy azokra részletesen válaszolni érdemes volna. Azt a kijelentést teszi azonban az idézett után, hogy abból világosan látható, hogy Apponyi „Ipoly-ságon az ördögnek — illetőleg a néppártnak — eladta lelkét.” Tudjuk, hogy a bűnös ember lelkét csakugyan az ördög fogja elvinni a polkoba és érthető, hogy ők ezért leginkább az ördögöktől félnek. Ez a félelem, mellyel a hit igazságaiért harcoló pártunk iránt viseltetnek, ruház föl bennünket általuk az ő rettegett pártfogójuk nevével. Ez a név azonban nem illehet meg bennünket s megvagyunk győződve, hogy a viccelapocskával ezzel a kijelentéssel csak egy rosszul sikerült élcezet eresztett meg. Az ördög az ő pártosunk, s ők a szabaddöntés liberalizmus apostolai az ördög fia. Ne féltesek különben Apponyi lelkét, ha a mi pártunk alapelvét elfogadják. Jobb lesz, ha magukba térnek és a saját lelki-üdvösségükkel foglalkoznak.

— **A külföldi véleménye.** A Németországban megjelenő „Germania” című lap az ipoly-sági beszédrel kapcsolatosan a következő érdekes dolgokat írja a magyar politikai viszonyokról: — „Az al-liberalizmus, a melyet Magyarországon az egyházpolitika teremtet meg, e beszéd után ismét ismét egy csalódással lett gazdagabb. A mint Wekerle és Bánffy liberalizmusa kezdte veszteni magától a talajt, görösen kapaszkodott a nemzeti pártba, hogy ennek segítségével győzze le az egyre növekedő néppártot és így megakadályozza a revíziót. Nos, Apponyi kijelentése, hogy a nemzeti párt vallási kérdésekben teljesen szabad kezét enged tagjainak, praktikusán felfogva nem jelent kevesebbet, mint azt, hogy a legközelebbi választásoknál lehetőségessé válik a kompromisszum a néppárt és a nemzeti párt közt. Ez pedig egyuttal a kormánypárt vereségét is jelenti sok kerületben. Apponyi öszinte, férfias nyilatkozata tehát jelentékenyen magkönyviti a néppárt választási akcióját és egyuttal szétfoszlatta a liberális lapok által ennek hazaellenes irányát szándékosan terjesztett hazugságokat.” Majd pedig a következőket írja: „Minél jobban közeledtek az új választások, annál hangosabban és édesebben szólt a kormánypárt a nemzeti párthoz: Tessék besétálni, mi mindenkit szívesen fogadunk, a ki segít nekünk abban, hogy a hatalmat megtartsuk. És mihielyt a nemzeti párt vezetői megragadták az alkalmat arra, hogy a mostani állapotok tarthatatlanságát kimutassák, a kormány lapjai siettek bizonyítgatni, hogy milyen könnyű a nemzeti párt embereinek a kormány táborába — dezertálni. De minden erőlködés kárba veszett, Apponyi gróf legujabban is késhygyig menő harcot jelentett be a kormány ellen. Nem liberalizmus az, mondja a nemzeti párt vezére, a mely kényszeríti a jegyzőhöz menni azt, a ki a paphoz akar menni. Ha a mai magyar liberálisok fel vannak háborodva Apponyi „boszantó játéka” miatt, akkor ez a fel-

háborodás, még ha öszinte is, még jobban jellemzi az ő erkölcsi fokának alacsonyágát és nem egyéb (t. i. a felháborodás), mint álarc, a mely mögött a félelem rejtőzik a miatt, hogy rendszerünk elérte éltképeségének véghatárát. Fuziót összegezni nem sikerülhet sem Bánffynak, sem Szapáry grófnak, mert a liberalizmusnak pusztulni kell. A jellemtelenség nagyon korhadt gerince az ő politikai rendszerében.

A néppárt szervezkedése.

A kormány erőszakossága dacára, a melylyel a néppárt szervezkedését megakartta akadályozni, nem vezetett az óhajtott eredményre. A néppártot nem riasztották vissza az erőszakoskodások, sőt az országgyűlés rövid idő alatti feloszlására való tekintettel fokozott buzgalommal folytatja szervezkedését. Legujabban hét néppárti gyűlést jelentettek be, a melyekről a következők sorrendet közöljük:

Ürményben 1896. szept. 20-án, vasárnap d. e. fél 12 órakor a következő tárgysorozattal lesz néppárti gyűlés: 1. Elnöki megnyitó. Tartja magyarul Zichy Nándor gróf. 2. Az „új rend.” Tartja magyarul dr. Prohászka Ottokár. 3. A közigazdaságról. Tartja magyarul dr. Major Ferenc főorvos. 4. Az „új rend” s a néppártról. Tartja tútl dr. Zelenyák János. 5. Elnöki zárszó.

Nagy-Martonban 1896. szept. 20-án, vasárnap d. u. 4 órakor nagy, zártkörű néppárti gyűlést tartanak a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki megnyitó. Tartja magyarul és németül Zichy Aladár gróf. 2. Az „új rendről.” Tartja németül Rédey Ferenc. 3. A kisipar s közigazdaság. Tartja németül Marsovszky Endre. 5. A néppártról. Tartja németül Rakovszky István csász. és kir. kamarás. 6. Elnöki zárszó magyarul és németül. A gyűlésen csakis névre szóló belépőjegyekkel lehet részt venni, melyek az ezen meghívót szétosztóktól kaphatók és pedig ingyen.

1896. szept. 27-én Hajóson a vásártéren, délután 2 órakor nagy néppárti népgyűlést tartanak a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki megnyitó. Tartja magyarul és németül Zichy Aladár gróf. 2. Kell-e az „új rend”? Tartja magyarul Vargha Dezső dr. 3. Kell-e az „új rend”? Tartja németül Blaskovich Ferenc. 4. A közigazdák sorsa. Tartja magyarul Rédey Ferenc. 5. A közigazdák sorsa. Tartja németül Szabó Endre. 6. A néppártról. Tartja magyarul Mocsy Antal. 7. A néppártról. Tartja németül dr. Steeicz György. 8. Elnöki megnyitó.

Kis-Lődön, 1896. szeptember 27-én, vasárnap d. u. 2 órakor zártkörű nagy néppárti népgyűlést tartanak a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki megnyitó. Tartja magyarul és németül: Rakovszky István cs. és kir. kamarás. 2. A néppártról. Tartja magyarul és németül: Bakonyi Elek dr. 3. Az „új rend”ről. Tartja magyarul Orbán János. 4. Mi tehát a teendők? Tartja magyarul és németül: Róthy Mihály. 6. Elnöki zárszó. A gyűlésen csakis névre szóló belépőjegyekkel lehet részt venni, melyek az ezen meghívót szétosztóktól kaphatók és pedig ingyen.

A pécsváradai és mohácsiországi képviselő választókerületek együttesen Német-Bolyban 1896. szeptember 27-én, délután fél 3 órakor a nagy vásártéren néppárti népgyűlést tartanak a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki megnyitó. Tartja magyarul és németül Apponyi Géza gróf. 2. A néppártról. Tartja németül: Marsovszky Endre. 3. Tetszik-e az új rend? Tartja németül Vadasz Zsigmond. 4. A néppártról. Tartja szerbül Neumayer Dezső. 5. Elnöki zárszó magyarul és németül.

Tolnamegyében és Szakcsón 1896. szeptember 27-én d. u. 2 órakor, a templom-téren nagy néppárti gyűlést tartanak a

következő tárgysorozattal: 1. Elnöki megnyitó Tartja: Zichy Nándor gróf. 2. A néppárt. Tartja: dr. Darányi Ferencz. 3. Az „új rend” és a néppárt. Tartja: Kálmán Károly. 4. Elnöki zárszó.

Szokolcán 1896. szeptember 27-én, vasárnapon d. n. 2 órakor a főterem lesz nagy népjárti gyűlés a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki megnyitó. Tartja magyarul és tótul: Zmeskál Zoltán nagybirtokos. 2. A kisipar és közgazdaság. Tartja: Krupecz Rezső. 3. Alkotmányos jogainkról. Tartja: Vaczulik Vincze. 4. Az „új rend” s a néppárt. Tartja: Dr. Zelenyák János, orsz. képviselő. 5. Elnöki zárszó.

HIREK.

— **A magyar nők tiltakozása.** Mai lapunkhoz tiltakozó nyilatkozatokat küldünk olvasóinknak. Kérjük terjeszték azt mennél buzgóbban és igyekezzenek minden katolikus nő aláírását megszerezni. Az ivatek aláírás után kérjük hozzánk beküldeni. Mi majd közöljük a neveket és eljuttatjuk a tiltakozással együtt az illetékes helyre. Kérjük a beküldött, hogy nevét írja alá az ivnek, mert a névtelenül beküldött ivatek figyelmen kívül hagyjuk.

— **A pápa és az ezredéves ünnep.** A pápa a magyar katolikus egyháznak október 2-ára új misét s a papi orfivámba új imát engedélyezett Szűz Máriának, mint Magyarország pátrónájának tiszteletére. A jövő hónap 2-án az ország összes katolikus templomaiban nagy ünnepi Istentisztelet lesz, a melyen Máriához, az ország védőasszonyához, az ezredéves alkalmából új imát intéznek. A budavári Mátyás-templomban ezt az ünnepi istentiszteletet Vaszary Kolos bíboros érsek, hercegprímás végzi fényes papi segédlettel.

— **XIII. Leó pápa a kath. körökről.** Abból az alkalmából, hogy az olasz katolikusok e napokban Fiesoleban kongresszust tartottak, környezete előtt így nyilatkozott a pápa: „A szavak heve, ha tettek nem követik, lassankint kihül s a legszebb beszédek meddők maradnak. A szavak nyomában tetteknek kell következniük. Olaszország minden plébániájában a hívek számára meg kell alkotni a katolikus köröket.”

— **A király utazása.** A király a csáktornyai hadgyakorlatokra való utaztában vasárnap este 8 órakor a déli vasutal Sopronba érkezik, a hol az udvari vonat öt perczig áll. A lakosság nagy előkészületeket tesz a király fényes fogadtatására. Visszatér e hó 23-án ugyancsak Sopronon utazik át a király s a lakosság ez alkalommal is impozáns módon készül hódolatának kifejezését adni.

— **A hercegprímás az ó-budai apáca-kolostorban.** Vaszary Kolos hercegprímás az ó-budai szürke nénék 23 növendékét bérmálta. A kolostor bejáratánál Gröte Augustin főnöknő, Kirschoffer Károly ó-budai plébános és nagyszámu papság üdvözölte a hercegprímást, ki a templomi ünnep után megtekintette az intézetet s köszönetet mondott a főnöknőnek és Kirschoffer ó-budai plébánosnak a gondos és tapintatos vezetésért.

— **Az új főudvarnagy.** A hivatalos lap a főudvarnagy kinevezését a következőképen közli: Ő császári és apostoli királyi felsége, folyó évi szeptember hó 9-én kelt legfelső kéziratával círáki és dénesfalvi Cziráky Béla gróf os. és kir. valóságos titkos tanácsost és kamarást os. és kir. főudvarnaggyá legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott.

— **A belvárosi templom főoltára.** A budapest-belvárosi templom régi főoltárát, a mely a templom újjaalakítása óta a sekrestyénben volt elhelyezve, a főváros, mint kegyur, az egyházi

hatósággal egyetértő eg. a rákos-keresztúri róm. kath. templomnak ajándékozta. Az oltárt, a mely késségeivel most is ritkítja párját, tegnap szállították el rendeltetési helyére, hol Hauszmann tanár felügyelete alatt álltják majd fel. Az első misét az új főoltárnál Rákos Keresztúron a jövő hónap 2-án a pápa által elrendelt ezredévi egyházi ünnepeken mutatják be.

— **A trienti kongresszus.** A trienti-antiszabadkőműves kongresszus az előzmények után itélve világra szóló manifesztációját lez az igazhívó keresztényeknek. Afrikából. Amerikából sőt a távoli Ausztráliából is jönnek a kongresszusra katolikusok, a kik részt akarnak venni a történelmi jelentőségű gyűlésen. Természetes, hogy az eszközökben nem válogató szabadkőművesek is erősen készülődnek, hogy az ő működésüknek gátat vető egyesülés békés lefolyását lehetetlenné tegyék. A trienti szabadkőművesek az Olaszországiakkal egyetemben készülnek a rendezésre, mely azonban bizonyosan nem fog sikerülni nekik, mert a hatóság kötelesség szerüleg gondoskodik, hogy király képviselőjének jelenlétében megtartandó kongresszus zavartalanul a nemes ügühöz méltó magasztossággal folyhasson le.

— **Az Iskolatestvérek Budapesten.** A nagyobb de Lasalle János, a legnagyobb katolikus nevelők egyike által alapított tanítótrend az Iskolatestvérek ma már el vannak terjedve az egész világon mindenütt, s ma már mintegy 12.000 iskolatestvér több mint 400.000 tanítványt tanít a hallhatatlan nevű alapító szellemében, a katolikus vallás erkölcsi tanoknak megfelelően. Ez a tanítótrend, mely kizárólag elemi oktatással és neveléssel foglalkozik, és ezen a téren oly sok érdemeket szerzett magának a katolicizmus körül, nálunk Magyarországon hosszú ideig ismeretlen volt s míg középiskoláink, különösen a multban csaknem kizárólag szerzetes tanítótrendek vezetése alatt állottak, az elemi oktatás ezen apostolai nem találták befogadásra Magyarországon. Midőn alapítójukat, de Lasalle Jánost boldoggá avatták, Gyürky Ödön megírta magyarul is az ő életét és bámulatos pedagógiai működését. A legújabb időben pedig végre maguk a jó testvérek is megjelentek hazánkban, hogy a kath. szellemű nevelés által segítsenek védeni, támogatni a magyar katolicizmust. A mult évben Csornán telepedtek le és vették át az ottani elemi iskolák vezetését, az idén pedig magában a fővárosban találnak otthont, hol a kath. szellemű nevelés és oktatás terén anyai sok tenni való várakozók reájuk. A Mária-Erzsébet egylet és ennek élén áldott lelkű katolikus nők Budán a Krisztinavárosban intézetet állítottak részükre, hol már október 1-én négy iskolatestvér meg fogja kezdeni áldásos működését. Az intézetben 6-10 éves gyermekek nyerne befogadást és havi 12 ft. telt teljes ellátásban és oktatásban részesülnek. A felvételnél első sorba ez árvagyermeknek részesülnek előnyben. Mi a legmelegebb lelkesedéssel ajánljuk a kath. nevelés és új intézetét a kath. szülők, gyámok és emberbarátok figyelmébe. A ki hozzátartozói közül, vagy valamely árva gyermeket az intézetbe felvételnél kíván, az forduljon Hajduska Emil ügyvédhez (Budapest, Múzeum-körút 10.) És a legnagyobb örömmel üdvözljük a testvéreket fővárosunk falai között. A fővárosban oly nagy a szükség a kath. szellemű elemi oktatásra és nevelésre, oly sok tenni valója lenne a katolicizmusnak ezen a téren, a hol már minden a felekezetsnéküliség hatalmába került. Legyen az ő, budai házuk a központ, honnan majd az egész fővárosban elterjednek. A legjobbkor jönnek, mikor legnagyobb rájuk a szükség!

— **A kiállítási sorsjáték.** A kereskedelemügyi miniszter által kinevezett kiállítási tárgysorsjáték nyereménytárgyainak vásárló bizottsága összesen 19.848 nyereménytárgyat vásárolt össze. Ezek között van egy 20.000 korona értékű, egy 10.000 korona értékű, egy 6000 korona értékű és tíz 2000-2000 korona értékű. Az eddig vásárolt tárgyak közül ki-

emeljük azt, a melyik a második főnyeremény lesz, s a mely pompás brilliánt diadémból, brillians brosból és egy pár függőből áll. Vásárolt ezenkívül még a bizottság egy teljes uri szobaberendezést is, mely mahagóni fából bronz felszerelésekkel készült és a mely gyönyörű kivitelénél fogva a kiállítás ideje alatt méltó feltűnést kellett. A vásárló bizottság természetesen napról-napra folytatja vásárlásait és minden csoportra kiterjeszti figyelmét, a hol csak a czélnak megfelelő vásárolható tárgy van. Megjegyezzük még, hogy sorsjegyek darabonként 20 krajczárjával kaphatók a kiállítás igazgatóságánál, az összes dohánytőzsdékben, továbbá a főelárusító helyen: Károly-körút 24. szám, a honnan a pénz előleges beküldése mellett bérmentve küldik meg a megrendelőnek a sorsjegyeket.

— **Új aranyföld.** A Kamcsatka területének átkutatására Bogdanovics és Lemlakin vezetése alatt indult expedíció Ap-Csumukan és Ayan között, mint az orosz távirati ügynökség jelenti, gazdag aranytartalmu területre bakkant. Azonkívül az Alkaschra folyó mentén a partvidék számos helyén vulkáni retegekben szintén dus aranyat tartalmazó ereket találtak. Ha igaz a pétérvári távirat, ugy egy ideig megszabadul minden ország a kalandoroktól, kik az aranyláztól hajtvá, majd előzőlík Kamcsatkát, miként egykor Kaliforniát benépesítették.

— **Tudós hamisító.** A tudósvilág ama része, mely régiségeket kutat, ódon irásokat buváról, jól ismeri Simonides nevét. Híres volt ő annak idejében hamisításairól. A vén impozitor, ki annyisokat rászedett, a napokban egy albán városkában halt meg s halála bizonyára sokakban újra fölidézi annak a vesztésnek fájdalmát, melybe Simonides került egyeseknek és intézeteknek, ki az ovatos british muzeumot befotta 650 guinea erejéig. Ennyit fizetett neki ez a tekintélyes intézet Belizar hadi jelentéseért, melyet Justinianus császárhoz intézett, de voltaképen maga Simonides csinálta. Akadt ő nála óségi görög pergámen, egyiptomi papyrus és lotoszlévlél, kuriai irás, kővek cserépek bronz és arany, mind rendki üli régiségek Homer, Aristoteles, biblia, levél Alhibadestől, Periklestől, egyiptomi és bizancezi dolgok Fülkereste az ismert régiséggyműtöket s bámulatos unikumokkal kedveskedett, természetesen jó pénzért. Tudott ő ástásokat is rendezni, biztos eredménnyel. Kivált Angliában csapott egy időben jó vásárokat. Hanem persze az ilyesmit nem lehetett soká folytatni és Simonidesnek hiába volt meg a taleutuma a hamisításokhoz, hiába vett föl más firmát, a messétség többé nem jövedelmezett.

— **Hetvenkét éves feleséggyilkos.** Lai-bachban rémes gyilkosságot fejezett fel egy kis gyermek, a tettes saját unokája. Ma n. n. Károly 72 éves cipész feleségével és kis unokájával néhány nappal ezelőtt étálni ment. Az asszony este nem tért vissza s a cipész azt beszélte ismerőseinek, hogy felesége rokoni látogatására a szomszéd városba ment. A kis gyermek kedden játékközben elbeszélte, hogy nagyapja az uton verekedni kezdett nagyanyjával, a kit aztán a botjával fejbe ütött. A gyermek beszéde után megindították a vizsgálatot, melynek folyamán kiderült, hogy az őz ember csakugyan meggyilkolta a feleségét, még pedig tíz forint miatt, a melyet az öreg asszony nem akart férjének átadni. A holttestet Mann az utszéli árokban földelte el.

— **A „Ferencz József” nőnevelde.** A nőnevelde polgári osztályába beiratkoztak összesen 154-en és pedig az első osztályba 38, a másodikba 49, a harmadikba 32 és a negyedikbe 30. Az elemi osztályokba 262 tanuló van. Az ovódába pedig 65 kis lánynak adják meg a műveltséghez az első lépést, a tanítás terén már eddig is igen jó hirre tettek szert a Paulai szent Vinczéről nevezett nővérek.

— **A vaskapu megnyitása.** A vaskapu megnyitása alkalmából mához egy hétre lezajló páratlan fényűzős ünnepélyek kedvező élvezetű szolgál, a Dunának magas vizállása,

ugy, hogy a legmélyebb járatu hajók is átkelhetnek majd a csatornán. A hivatalos feljegyzések szerint, az év ily szakában, már évtizedek óta nem volt az Al-Dunán oly magas vízállás, mint most, mert szeptemberben rendszerint a legkisebb hajók is alig tudtak ott elmenni. Orsovában különben a nagy fény már árnyékát is előreveti. A szobákat 30-50 frtot kellett a szerencsés bérbéradék. A hatóság e hallatlan visszaélésekkel szemben tehetetlennek bizonyul. A vaskapu megnyitásánál résztvevő hivatalos vendégek rendelkezésére a kormány Budapestről 200 bérkocsit szállít le Orsovára, Aradról pedig 30-at.

— Az egerszegi véres eset. Zalaegerszegi értesülés szerint az orvosok erősen reménykednek abban, hogy Svastics Imre huszárhadnagy életét megmenthetik. A beteg állapota látszólag javul is. A golyóra azonban még mindig nem akadtak a kezelő-orvosok. A kiket nagy aggodalomba ejt a lösebb természetete is, mert attól tartanak, hogy a golyóval ruhadarabok is hatoltak be a testbe, a mi esetleg vérmérgezést idézhet elő s ez esetben az orvosi tudomány algha akadályozhatja meg a katasztrófa bekövetkezését. A páros viaskodás másik szereplője, Császár József perlaki ügyvéd már teljesen felépült, csupán a kardvágás által okozott sebhelyei vannak még arcán és kezén. A zalaegerszegi kir. törvényszék már befejezte a szörnyű eset szereplőinek és szemtanúinak kihallgatását. A vizsgálóbíró azzal az indítvánnyal állt elő a törvényszéknel, hogy az ügyet vegyes bizottság, katónai és polgári hatóság kiküldöttéi tárgyalják, ami ellen a kir. ügyész kifogásokat emelt. Ebben a kérdésben különben még nem döntött a bíróság.

— A vidékiek zarándoklása. A zarándoklatok a vidékről még folyton tartanak Szt. István koponyájához. A mai napon 4 és 6 óra közt érkezett Gánt közsgéből 80, Ondód közsgéből pedig 120 zarándok.

— Tizenkét év óta alszik? A természetnek egy különös csodáját tanulmányozzák már évek óta a világ legújabb orvosai, a nélkül, hogy megfektetésre juthattak volna. A Bréma melletti Gumbke községben egy leány már tizenkét év óta alszik. Az első évben egyszer felébredt rövid időre, de azóta meg sem mozdult. Környezete mesterséges uton táplálja az alvó leányt. Az orvosok csodájára járnak s minden utat-módot megkísérlettek már, hogy felébredjék, de haszontalan. A szerencsétlen leányt környezete a leg gondosabb ápolásban részesíti.

— Bolygó zsidók. Odesszából írják, az argentinai Hirsch-féle gyarmatokból megmagyarazhatatlan okból folyton zsidó gyarmatosok vándorolnak vissza Oroszországba vagy iparkodnak oda visszajutni. Két héttel ezelőtt 70 ilyen zsidó kivándorló szállt Konstantinápolyban partra; a hatóság kényszerítette őket hogy a városon kívül tartózkodjanak. A Hirsch-ügynökség megkísérelte, hogy az Odesszába való utazást kieszközölje számukra, de az orosz hajók kapitányai megtagadták felvételüket hajókra, mielőtt utilevelüket az orosz konzul nem láttamozta. Az orosz konzul azonban ezt nem tette, mivel a kivándorlás az illetőknek oly feltétel alatt engedtetett meg, ha többé soha sem térnek vissza. A kivándorlók illetéleg visszavándorlók erre az orosz miniszteriumhoz fordultak s hivatkoztak az augusztus tizenegyedik császári rendeletre, mely az összes orosz alattvalóknak, a szökevények és hamisított kivételével megengedi a hazatérést. Mindaddig az orosz miniszterium még nem válaszolt. A hetven argentinai zsidó hitsorsosáknak kégyelméből el Konstantinápoly talain kívül, várva az engedélyt a hazatérésre.

— A szerelem sötét verem. Régi dal, a mely azonban mindig új marad. A századvégi erkölcselenség, melyet pusztán érzéki vágya vezérel, sülyeszti az embert méltóságának magaslátáról az állatok közé. Kevés a mai világban az olyan szerelem, melynek nyomában nem jár a család kiábrándulása. Innen magyaráz-

ható meg, hogy a szerelem örültjei olyan nagy számban szaporítják a temetők sirhántjait, mint egyetlen ragályos beteg sem. Gyöngék vagyunk a családossal szemben, mert lelkünk legszilárdabb vértjét, a vallásosságot eldobtuk magunktól. Nincs erős vallásos érzés bennünk, azért kerül ki közülünk olyan sok öngyilkos. Nem gondolunk lelkünk üdvösségére, elfeledtük a leghatásosabb vigaszt, melyet az ima nyújt, ezért választjuk az öngyilkosság kárhözatba vezető ösvényét a szenvedések elől való menekülésre. Ezt az utat választotta Vörös János jómódu református lovasberényi gazda is, ki szülei unozolására elvette feleségül mostoha testvérét Fabi Zsuzsát. Nem szerette s ezért a családi tüzhely ridegségéért szomszédja fiatal feleségénél keresett kárpótlást. Az ébredő szerelem még erősebben lett urrá felette, midőn négy heti fegyvergyakorlatra behívták. Nem tudta megállni, hogy levelet ne írjon a menyecskének. A szomszéd asszony azonban átadta a szerelmes levelet feleségének. Vörös hazatérte után állandó volt a perpatvar családi életében, sőt ki is utasították a házból. Vörös elkeseredésében, ki ment a szállóba s ott a préház gerendájára felakasztotta magát.

— A legmagasabb fa. A mostanig is megmaradt ósvilági fák közül a legnagyobb Chemnitzben van, a városi természetudományi gyűjteményben. Hossza tíz méter, átmérője pedig a vastagabb végén 204 méternél nagyobb. Felülmúlja vastagságban azt az 5 méter kerületű óriás törzset, a melyet — ép úgy mint az előbbit — a Chemnitzből keletre fekvő mezőkön 1752-ben találtak. Ezt a törzset akkor Drezdába vitték, hogy valami nagy járművet építsenek belőle: de 1849-ben a májusi félkelés idején a törzs összeromboltott. Chemnitz környéke egyáltalán rendkívül gazdag ily fatörzsmaradványokban. A legnagyobb kerületű fatörzsmaradvány, a melyből most már csak az a 2-4 méter hosszú darab van meg, a chemnitz szász szövökséggyár alapítójának parkjában áll; alant 48 méter átmérőjű. A közzénevezés idejéből való egy óriásfának legnagyobb és legbecesebb maradványát 1884-ben Osnabrüknél Piesbergben fedeztek fel s innen 1889-bez a berlini geologiai intézetbe vitték. Osnabrüknél, ugy látszik, egész erdő lehetett még a közzénevezés idejéből.

— Siket e a hal? Ujabbán az a nézet kezdett elterjedni, hogy a halaknak igen jó hallásuk van. Behizonyítani vélték ezt azzal, hogy a haltenyésztő csöngetéssel ad jelt az etetés idején s a halak erre a jelre tömegesen usznak a part felé, a hol a tenyésztő szórja az eledelt. Egy német természetudós erősen ragaszkodott ahhoz a véleményhez, a melyhez kis üvegmedenczében tartott aranyhalok megfigyelése folytán jutott s a mely szerint a halról elterjedt régi mondás, hogy a hal néma, valóságban alapszik. Állítása igazságának behizonyítására összekötötésbe lépett egy haltenyésztővel, a kinek nagykiterjedésű halastava van. A három napig tartott megfigyelések eredményéből kitűnt, hogy a halak nem a csönögő szavára jönnek elő, hanem mert látják a halászt. Valahányszor csöngetés nélkül közelgett, ép oly mohón usztak feléje remélve a megszokott eledelt. De ha ügyesen elbujva, észrevétlenül a partra húzódtak, csöngethetett bármily erősen: a halak nem vettek róla tudomást.

— Egy bikaviadal áldozatai. A francia törvények legújabb idő óta ugyan tiltják a bikaviadalokat, de a délfraancia lakosság izgékony természeté semmibe se veszi a tilalmat. Csak ugy rendezik a bikaviadalokat, mint azelőtt, — legfeljebb néhány frank büntetést kell fizetniök. Legutóbb Bayonne délfraancia városban volt bikaviadal, mely azonban korántsem volt valami ártatlan mulatság. A korridán hat bika és tizenegy ló pusztult el, de súlyosan megebesült Bosacha pikador is, Benerillo torero pedig lábát törte ki. Mindazonáltal nem ez az utolsó bikaviadal, melyet Bayenneben rendeznek.

— A párisi mészárosok a csárnak. A párisi mészárosok szövötközete a napokban tartott ülésében elhatározta, hogy felhívást intéz tagjaihoz, melyben őket adakozásra hívja fel a czár részére készítenő emléktárgyra. Abban állapodtak meg, ha nem jön össze 30000 frank, a gyűjtött összeget a francia sajtó „együttes nemzeti ajándéka” költségeinek fedezésére fogják fordítani. Ha pedig összejön, akkor ezüstből való szoborművet készíttetnek, a mely a mészárosipar szimboluma lesz. Érdekes a dologban, hogy a gyűjtésre csak három napot szánnak.

— Szerencsétlenüljárt plebános. Felső-Párkányban a napokban megrendítő szerencsétlenség történt egy vadászaton. Az ottani főerdész nagy társaságot hívott meg vadászatra, mely éppen egy vadmacskát hajszolt, midőn a kergetett bestia kiugrott az egyik bokorból. Szepesi, a főerdész, fölemelte fegyverét és lőtt, mire kétségbeesett jajkiáltás hallatszott. A lővés ugyanis az elmenekült vadmacska helyett Nováky Károly felső-párkányi plebánost találta. A golyó a felszemébe furdott a szerencsétlen embernek s azt kiütve, megállt a koponyacsonthoz. Az élet és halál közt lebegő plebánost Budapestre szállították gyógykezelés végett.

— A tanuló ifjuság a Szent István ereklyénél. A székesfejérvári tanuló ifjuság ez év elején a szokásos ájtatosságot a főtemplomban levő Szent István ereklye látogatásával kapcsolja össze. A főgymnázium ifjusága szeptember 26-án, az összes elemi iskolák és a polgári leányiskola tanulói 24-én fogják elvégezni ezen ájtatosságukat, a reáliskola tanulói ma s a Ferencz József nőnevelde tanulói pedig már tegnapelőtt végezték el, mely után tanáraik vezetésével a Szt. István ereklyéhez zarándokoltak.

— A borostyánkőtermés Németországban. A németországi borostyánkőbányászat az utóbbi években jelentékenyen emelkedett. Így 1894-ben 1000 mázsával több borostyánkövet bányásztak, mint a megelőző évben. E mennyiségnek legnagyobb részét a Palmikken és Kraxteppellen határában levő bányák szolgáltatták s alig 102 mázsányi mennyiséget kaptak kotrás, buvárlás és a Keleti-tenger partjain gyűjtés útján. Az említett bányákban s az anyag további földolgozásában 1200 ember volt alkalmazva.

— Az anyanyelv sajátosságai a némáknál. Sokan azt tartják, hogy az embernél is ugyanaz a beszéd, a mi a madárnál a dal és szüfőitől tanulja, hogy a kiejtést mindenki örökli, még a néma is. A madridi siketnémák intézetében Tickner azt a tapasztalást tette, hogy a beszédre oktatott némák, mind saját vidékük kiejtését használták, habár a tanítók egytől-egyig kasztíliaiak voltak. Rendkívüli példák is bizonyították, hogy némák, a kik vissza nyerték a beszéző képességet, a szülői házban a szokásos dialektust beszélték, habár már régen elszakadtak onnan hazulról. Egy 16 éves skót ifju, ki süketnéma volt s hosszú betegsége után visszanyerte hallását s aztán beszédét és a szülok sajátosságos kiejtését használta, habár az sohasem hallotta. Manchesterben is hasonló eset fordult elő egy fiatal emberrel, ki gyermekkorától Lancashireben élt s mikor beszéző képességét visszanyerte, a Staffordban szokásos dialektusban beszélt.

— A lefejezés után. Boinet Ede a „Revue scientifique”-ben egy csomó leírást ad a lenyakozott embereken a kivégzés után közvetlenül történt megfigyelésekről, részint saját tapasztalatai, részint mások közlései után. Elég sokan írtak már arról, de Boinet azzal egészíti ki, hogy az elektromosság hatását is hozzácsatolja. Elmondja, hogy a test, mikor a fejt már elválasztották tőle, még több percig rángatózik, s ezt a rángatózást a villamos áramlat 10—15 percig is előidézi és csak azután halnak el az idegek. Nemesak a végtagok mozognak, hanem a mell is emelkedik. Boinet állítja, hogy egy kivégzett teste a halál után három

percz mulva kezdett izzadni. A halálos verejtéknek ily késői serkedését tapasztalta egy úr a fön is, melyről a hóhér kosarában tapasztalt fűrészpont letörülve, ámulva látta a rá-sütő napfényen, hogy a verejték harmata mint lepi el a homlokot, a szem üregét, az orr czimpáit. Szerinte a lenyakazottak arczvonásain az izszony és rémület kifejezéseit tisztán ki lehet venni, migem az ólomszürkeség el nem borítja a vonások meg nem fagynak. A száj kinyílik, a fogak összeszorulnak, a szem kidülled. A francia orvos három perczre teszi azt az időt, mikor a nyakra visszaillesztett fő, még megéri a testet érintő elektromos áramlatot, s az ajkak, az orczipák, a szemhéjak megmozdulnak, sőt az ajkak oly mozgást is tesznek, mintha lélekzetet akarnának venni. Leghamarabb a szem érzékenysége szűnik meg, legtovább pedig a szájszélek mozgékonyasága tart.

— **Iskolai értesítés.** A kereskedő tanonciskolában a beiratások szeptember 15-től kezdve a következők módon eszközölhetők: A tanoncok naponként 11—12 óra közt felvételre jelentkezzenek K re i z l e r Zsigmond társulati pénztárnoknál, a ki 8 frt tandíj lefizetése után a felvételi jegyet kiadja. Ezen felvételi jegy előmutatása mellett történik a beírás az iskola helyiségekben az illető anyakönyvekbe. Pénteken d. e. szeptember hó 18-án 4—5 óra közt. Hétfőn, szeptember 21-én d. u. 4—5 óra közt. Az előadások szeptember hó 23-dikán kezdődnek.

— **Meghívó.** A székesfejérvári Palota külvárosi olvasókör folyó évi szeptember hó 27-én délután 3 órakor Boros Sándor Sütő-utca 1. szám alatti házában levő kör helyiségében rendkívüli közgyűlést tart a kör helyiség áthelyezése tárgyában, mely rendkívüli közgyűlésre a t. tag urakat tisztelettel meghívja és minél nagyobb számban megjelenésre felkéri az élönkséget.

— **Ösztöndíjak.** A földmívelésügyi miniszter az 1896—97. tanévben Budapesten tartandó felsőbb szőlő- és borbazdasági tanfolyamra 10 hallgatót vett fel s az illetőknek egyenkint 600 frt évi illetőleg 50 frt havi ösztöndíjat engedélyezett. A tanfolyam tartama egy év s november hó elején veszi kezdetét. Minthogy a fenti tanfolyamra a fenti 10 egyénnél több vehető fel ösztöndíjjal, a földmívelésügyi miniszter hajlandó ezen tanfolyamra még több egyént is felvenni, természetesen azok sorából, a kik a feltételeknek megfelelnek. A tanfolyamra csak oly pályázók vétetnek fel, akik: 1. a magyarvári gazdasági akadémiát, vagy a hazai gazdasági tanintézetek valamelyikét jelenen végezték; 2. ép és erős testalkattal bírnak s egészségesek és ezt hatósági orvosi bizonyítvánnyal igazolják. A kellőleg felszerelt folyamodványok a földmívelésügyi m. kir. miniszterhez mielőbb benyújtandók.

— **Az álnevek.** Előkelő személyiségek, mikor utazásaik alatt ismeretlenek akarnak maradni, vagyis „inkognitó” utaznak rendszeren költött nevet használnak, hogy az ünnepélyes fogadásokat elkerüljék. Ferencz József királyunk és a királyné H o h e n e m b s gróf és grófné név alatt szoktak utazni, de a királyné mikor teljesen ismeretlen akar maradni, a miss Nicholson nevet is használja. Az angolkirályné inkognitó neve Balmoral grófné; a belga királyi páré Flandern vagy Ravenstein gróf és grófné; Umberto király a Monza gróf név alá rejtőzik, neje Margit királyné, a Greissonney grófné nével, Milán király pedig a Takova gróf nével él. Vilmos német császárnak, a ki egyáltalán nem barátja az inkognitónak, nincs ily álneve. Napoleon Viktor herczeg, a francia trónkövetelő, Montfort grófnak nevezi magát inkognitóban, az egyszerű Moulton név alatt igen gyakran a walesi herczeg rejtőzik, leánya, Maud herczegnő heteken át élt egy kertészlakban miss Mills név alatt. Híres inkognitó

név volt az Orth János, melynek viselője az oly regényes életű és szomorú véget ért János főherczeg volt, de legismertebb a román királyné inkognitó neve: Carmen Sylva, mely egyszerű névhez tartoznak tulajdonképen az írói álnevek is, de ezek igen feledésbe merülnek az író igazi neve mellett. De vannak világíróre vergődött álnevek is, mint a George, Eliot, Gyp, Quida, Marlitt, Mark Twain, úgy hogy az ezen nevek mögött rejtőző írók nevét a világ alig ismeri.

— **Földmivesek a kiállításon.** A kiállítás igazgatósága érdekes statisztikát állított össze arról, hogy az ország földmivesei közül hányan látogatták a kiállítást. Az elmúlt négy hónap alatt a földmivesek számára összesen 41,525 jegyfuzetet állítottak ki. A jegyfuzetek árából a Magyar Államvasutak igazgatóságának a vasuti költségekért 125,074 frt 32 krt fizettek. A földmivesek által igénybe vett kiállítási jegyek száma 83,853. A szállásokra 83,760 jegyet adtak. A népkönyha szükségességét és jóságát bizonyítja, hogy 171,252 ebédet és vágynak, összesen 256,878 adag ételt adtak a felrándulóknak. A földmiveseknek adott jegyfuzetekért 169,289 forint 97 kr folyt be. Az őszi idő fokozza a felrándulók számát. — **A u g u s z t u s b a n** magában a felrándulók száma nagyobb volt, mint az előző három hónapban együttvéve. Szeptemberben pedig még tömegesebb felrándulások várhatók, mert a jelentkezők jóval nagyobbak, mint augusztusban.

— **Hány ismert nyelv van a földön.** A jeles nyelvbuvár Müller Frigyes 390 nyelvet különböztet meg s ezeket a következő tizenhárom csoportba osztja: 1. ausztráliai szigeteken a papua 2 nyelvvél; 2. a hottentották 4 nyelvvél; 3. a kafferek vagy bantuk 25 nyelvvél; 4. a négerek 58 nyelvvél; az ausztráliai 19 nyelvvél; 6. a malaj-pojnezi 36 nyelvvél; 7. a turáni, vagy mongol 59 nyelvvél; 8. a sarkvidéki 8 nyelvvél; 9. az amerikai (az északon és délen levő őslakók) 61 nyelvvél; 10. a dravida 10 nyelvvél; 11. a nubta szintén 10 nyelvvél, végül a 12-ik csoportban a közép-tenger melletti nyelvek: angol, francia, olasz, spanyol, német; továbbá a persa, a hindosztáni, a héber, görög, román, stb.

— **Husfogyasztás a tengeri hajókon.** A sós tengeri levegő teszi-e vagy más ok játszik közre, de a tengeren utazóknak nagyon jó étvágyuk van s különösen hust esznek sokat. Így például a Norddeutscher Lloyd hajóin 1896-ben 2,473,393 font friss hust, 589,318 font beszózott hust, 117,884 font huskonzervet és körülbelül 6300 darab sonkát fogyasztottak. Élve levágtak 2300 darab marhát, 166,670 drb baromfit; felhasználtak 75,000 darab halat, 80,600 darab tengeri rákot, 213,797 osztrigát és 512,000 kilogramm heringet.

— **A Röntgen-sugár mint gyógyítószerszer.** A Röntgen sugarak felfedezése után mindjárt fölmerült az az eszme, hogy a sugarakat gyógyító czélokra kell felhasználni. Sor man tanár Páviában tett is bakterium tenyészetekkel idevágó kísérleteket. L o r t e t és G e n o u d pedig Lyonban élő állatokon kísérleteztek a következők módon: Április 23-án nyolc, körülbelül egyenlő súlyú és kora tengeri malacnak lágyéktájába tuberkulózis bacilustenyészetet oltottak be megfelelő elővigyázati szabályok betartása mellett, Április 25-től június 13-ig három a beoltottak közül naponta a beoltás helyén a Hittorf-csővekből kiinduló sugaraknak tétetett egy órán át ki; már június 9-én lehetett a többi állatnál határozott gyenyedést megállapítani, míg a sugarakkal kezelték lágyék mirigyét teljesen normalisak maradtak: jun. 18. az öt állat erősen le volt már fogyva és bő gennyelválasztást mutatott, ellenben a három egészen egészséges volt, sőt súlyban gyarapodott is. Teljes bizonyítékot a Röntgen-sugarak bacillusölő voltáról majd csak a boncolás fog adhatni de eddigelő is megállapítható volt, hogy a bacillusok a sugarak behatása alatt fejlődésükben visszamaradnak, ugyanazért a kísérletezők már most is ajánlják a sugaraknak embe-
reken való alkalmazását, különösen gyermekek-

nél, a tüdő és belek megbetegedési eseteiben, mert a sugarak a testet még akkor is áthatják, ha pl. a belekben ételretek vannak. A röntgen-sugarakat e szerint nemcsak fertőtlenítési czélokra is fogják alkalmazni oly anyagoknál, melyek vegyszerek által megrongáltaknak.

— **Figyelmeztetés!** Pénz megtakarítás czéljából ajánljuk a n. érd. vevő közönségnek jó hírnevű DEUTSCH MANÓ és FIA divatruházatát.

Közgazdaság.

Tőzsde-adó.

(K. Ö.) Azt sem tudjuk még, lesz-e a kormány által kilátásba helyezett tőzsde-reformból valami, s a börze sajtója máris nagyban úti a nagydobot, hogy a tőzsde-adó behozatala mostanság nagyon inopportunos valami. A minisztérium által kilátásba helyezett szaktanácsközmány ugyanis a jövő hó folyamán, ha addig a Bánffy-kormányt katasztrófa nem éri, a tőzsde-reform kérdésével s ennek keretén belül a tőzsde-adóval fog foglalkozni. Mi szívesen elhiszszük, hogy a tőzsdenek nincs inyére a tőzsde-adó behozatala. Önknét sem fogja a termelő osztályok zsebéből kispekulált rebach után az adót az államnak felajánlani. Arra azonban mégis csak kíváncsiak vagyunk s köszönettel vennék a felvilágosítást, hogy a tőzsde, ha mostanság nem tartja inopportunosnak a tőzsde-adó behozatalát, mikor fogja elérkezettnek tartani az időt arra nézve, hogy megadóztassék.

Nézetünk szerint soha; mert habár a tőzsde a szabadelvűségre esküszik, azért annyira szabadelvű sohasem lesz, hogy ennek nevében magára kötelezőnek ismerné el az egyenlő közteherviselés elvét. De miért is fizetne az érték- és áru-tőzsde adót, mikor még ezidő szerint hatalmában tartja a kormányt s az ezt támogató szűkkörü érdekcsoportot, a szabadelvű pártot. A Bánffy-kormány nem fogja követelni, sem törvénybe iktatni a tőzsde megadóztatását, a szabadelvű párt sem. Mert ezek teljesen meg vannak elégedve avval a közgazdasági elfajult rendszerrel, melynek egyenes kinövése a tőzsideintzemenyben érvényre jutott kizsákmányolása első sorban a mezőgazdasági termelésnek s fogyasztásnak. A köz-kormányzat meg van elégedve avval a szomorú állapottal, hogy a nemzet zöme, az u. n. kis emberek vállát a megroskadásig terhelik a közszolgáltatás különféle czimletei, az alatt a tőzsdei üzletek egyéb kedvezményeken kívül még adómentességben is részesülnek, mit avval hálál meg, hogy tönkretesz a termelő osztályokat, melyek pusztulása felett nem mehetünk napirendre, azért, mivel ez a tőzside nagy hasznot jelent.

Mi kezdettől fogva sürgettük a tőzsde-adó behozatalát. Sürgetjük ma is, mivel napról napra vagyunk kénytelenek azt a szomorú tapasztalatot szerezni, hogy a tőzsde mennyire beleélte magát abba az ellenség helyzetbe, melyet az ország produktív elemeivel szemben elfoglal. A merkantil gazdasági szellem oly tényezővé emelte a börtét, mely kénye-keve szerint irányítja gazdasági életünket. A tőzsde-adó behozatala nem fogja a börtét az erkölcs-telen spekulációtól megtisztítani, de az első lépés a tőzsde nagy hatalomnak a megtörésére. A tőzsde-adót azonban nem megrendszabályozási czélzathól sürgetjük, mert szerintünk a tőzsde-

adó a legkevésbé alkalmas a tőzsdei visszaélések megszüntetésére.

Követeljük a tőzsedő behozatalát azon szabadelvűség nevében, melynek leple alatt a börtönök legerköstlenebb spekulációit folytatják. Mi a jog s teherviselés egyenlőségét nemcsak hirdetjük, de azt az ország minden polgárára ki is akarjuk terjeszteni. Türetlen állapot, hogy míg a liberális választott népe s patentirozott intézményei, ezek közt a börze is, száz utat talál arra, hogy a közteherviselés alól kibújék, addig a nemzet gerinczét képező földmivelő s kisiparos-osztály ellen valóságos hajtóvadászatot rendeznek a pénzügyi közegek, hogy minél nagyobb részét a közteherviselésnek rakják reszjuk.

Követeljük azonban a tőzsedő behozatalát finansziális szempontból is. Avagy Magyarország pénzügyi politikája nélkülözheti a tőzsde-adó révén befolyó jövedelmet s csak a szegény földmivelő s iparos-osztály szolgáltatási képességére fekteti minden finanszirodományát? A tőzsde-adó a börze üzletforgalmát nem fogja apasztani (evvel rémitgetik a börtönök a kormányt), mi tarthatja vissza a finansziolitikát oly jövődelmi forrás után nyulni, mely az agyonzaklatott mezőgazdasági s iparosztály terhein könnyitene?

* **Gyümölcsértékesítési tanfolyam.** Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter elrendelte, hogy az október 1-8-ig tartandó nagy gyümölcs- és szőlőkiállítás alkalmából a fővárosba ránduló szakközönség részére október 4-6-ig a budapesti (gellérthegy) kertészeti tanintézetben egy négy napig tartó gyümölcsértékesítési tanfolyam tartassék. A tanfolyamon a közönséget ki fogják tanítani egy a gyümölcs eltartásáról, valamint annak aszalás-, szesz- és borkészítés útján elérhető feldolgozásáról és értékesítéséről is. A feldolgozási módokat mindjárt gyakorlatilag a gépeken és aszalókon be is fogják mutatni. Ez a tanfolyam teljesen ingyen és jelentkezésnek arra férfiak és nők egyaránt. A jelentkezés egyszerű levélben Molnár István országos gyümölcsészeti miniszteri biztoshoz intézendő.

* **Kőbányai sertéspiac.** A földmivelésügyi tárcza bizottsági tárgyalásáról kiadott jelentés, melynek alapján Darányi Ignác földmivelésügyi miniszternek a kőbányai sertéspiacra vonatkozólag tett nyilatkozatai — értesülésünk szerint — nem adja vissza hiven a miniszter enunuciációit. A miniszter ugyanis tényleg azt mondta, hogy a kőbányai piacot bár fenn akarja tartani, de nem a jelenlegi telepen, hanem egészen más izolált helyen s a jelenlegi telepet be fogja szüntetni. A decentralizációnak a miniszter nem hive és semmi esetre nem hajlandó megengedni azt, hogy a győri telep kiviteli piacozza fejlesztessék. Az ekként hangzó nyilatkozatok egész más színben tüntetik fel a miniszter állásfoglalását s ezért e helyreigazítás feltétlenül szükséges volt.

* **A beruházási kölcsön felhasználása.** A kormány részéről felveendő 400 millió frnyi államvasuti beruházási kölcsönből 25 millió frtot tudvalevően adósságok törlesztésére kell elfizetni. A maradék 15 millió frtért pedig — mint értesülünk — a kormány 200 lokomotívot, 2000 teherszállító- és 500 személy szállító vaggont, valamint 500,000 métermázsas vasuti sint fog megrendelni.

* **Iparosok kirándulása Berlinbe.** Az országos iparegyesület legutóbbi igazgatósági ülésén elhatározta, hogy kirándulást rendez Berlinbe az iparkiallítás megtekintésére. E kirándulásban az országos iparegyesület tagjain kívül a hazai kereskedelmi és iparkamarák küldöttei (elnökök, titkárok, kamarai tagok és tisztviselők), a fővárosi iparoskör s más e célra fölkért szaktestületek tagjai vehetnének részt. A kirándulók száma legalább százra

van tervezve. A kirándulás október 7-14-ike között volna megtartható Zichy Jenő grófnak, az egyesület elnökének vezetésével. E kirándulás költségei, bélezámitva az I. oszt. utazást Budapestről Berlinbe és vissza, a szállást, ételmezést, az utiköltségeket Berlinből a kiállításba és vissza és a kiállítási belépti-jegyeket összesen mintegy 100 frtra ragnak. Az egyesület fölkéri azokat, a kik ez utazásban résztvenni akarnak, hogy e szándékukat később e hónap 25-ig jelentsek be.

* **A határidőzlet ellen.** A tőzsde tulajdosa ellen épp úgy mint nálunk, a külföldön is mindenütt erős mozgalom indult meg azzal a különbséggel azonban, hogy ott már némi eredményeket is feltudnak mutatni, mi azonban még nem. Így Ausztriában a kormány a tőzsdeüzlet megadóztatása, de egyszersmind korlátozási céljából, egy anketet bított össze, melyen az austr. „Landwirthschaftliche Gesellschaft“ is képviselve volt. Ezen az anketen, valamint egy később a nevezett gazdasági társaság által megtartott gyűlésen kimondottat, hogy „a mezőgazdaság kalamitásainak nagyobb része a tőzsdén üzött és a gabonáinak természetes fejlődése ellen irányító határidőzlet következménye és hogy ezen állítólagos üzlet, tényleg azonban hazárdjátékot be kell szüntetni.“ Az osztrák gazdák ezen tőzsdeellenes állásfoglalása alkalmából egy helybeli, a tőzsdeérdekei mellett küzdő napilap nekírint az osztrák gazdáknak „nem akarja“ megérteni, hogy a börze csak a gazdák jóvoltáért fáradozik, hogy a tőzsde nem foly be a gabonáinak csökkentésére és hogy annak csak a túltermelés és a szállítási költségek jutányossága az oka. Igazán csodálatos, hogy a sok százezer magyar és osztrák s egyéb nemzetbeli gazdák között sincsen egyben sem annyi intelligencia, hogy a tőzsde embeinek okoskodásait megértené és annyi loyaltás, hogy azokat „akarná“ megérteni! A tőzsde érdekeit képviselő idézett napilap, mely minél jobban közeledünk, a magyar kereskedelmi miniszter által összehívott anketet megtartásához, amál nagyobb erővel küzd a tőzsde érdekei mellett, végre a következő vallomást teszi: „Az effektív — áru csak akkor kapható olcsón, ha bőség uralkodik — és drágán kell azt megfizetni, ha nem állanak kielégítő aratások és készletek rendelkezésre.“ Ezzel aztán egyetértünk mi is teljesen! és nem is kívánunk egyebet, mint azt: hogy a tényleges árnak kisebb-nagyobb kínálata és kisebb-nagyobb kereslete, vagyis a nagyobb árubőség és a nagyobb áruszükséglet egyensúlyozza és állapítsa meg az árak értékét és csak azt nem kívánjuk, hogy abba egy harmadik arra nem hivatott faktor is beleszóljon és érvényesítse ez ő romboló befolyását: t. i. a határidőzlet és az ezen üzleteket gyakorló tőzszeérek.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

K. Molnár. Tudósítását elkésvé kaptuk s ezért nem használhattuk. Kérjük sziveskedjék lehetőleg a legközelebb megjelenő lapunk részére behűldeni a tudósítást.

Névtelen. Molnár. Ide ia szól a fenti üzenet.

K. István. Nem azért történt, hanem mivel mi nem keressük a botránnyokat s a személyeskedést és magán ügyek szelöztetését kerüjük, bár nagyon jól tudjuk chronik scandaleuse, mindig szives olvasmányt képez a léha emberek előtt.

B. Cs—r. Az eleven tudósítás „tenyényir“ méretét nem értjük meg s ez az oka, hogy nem közöltük. A mi a tudósításban csak tollhiba az nálunk már veszedelmes tévedés lenne, a melyért könnyen neveltségessé tehetnék magunkat. Kénytelenek vagyunk óvatosak lenni. Buzgókodását köszönjük. Azt a bizonyos kirándulást oda a közelbe jó lenne már határozottabb formába önteni és határidővel ellátni.

B. Ferencz. Debreczen. Minden tudósítást köszönettel veszünk, de egyelőre megelégszünk, ha a „Magyarország és a Milleniumi kiállítás“ című disz munkát mielőbb viszontláthatjuk itt a szerkesztőségben. Reméljük ez idő alatt alaposan átnézhet. Várjuk. Üdv!

Nádai. Keszthely. Csak a hirdetési rovataban, a hirdetési-díj ellenében közölhető.

Keszthelyi Hírlap. Nem ismerjük. Utólagos fizetéssel negyedévünként.

H. J. Forduljon kérdésével Pauer János városi állatorvoshoz Székesfejérvárra, mert mi több információt nem küldhetünk.

K. Egy kicsit elkésvé, de jön.

Anonymous. Székesfejérvár. Nagyon sajnálkozok, ha az hiszi, hogy mi bármely ügyben és bárkinek érdekében a szercesen mosásra vállalkozunk. Hogy a kérdéses dolgok lapunkban nem jelentek meg, az a rendőrség előzékenységének tudható be, mely úgy látszik lapunkkal szemben kivételes álláspontra helyezkedik s nem adja ki lelkiismeretesen a híreket. Erről különben alkalmadtam többet Számmér (Szécsi) Imre sohasem volt lapunknak munkatárs. E lap volt szerkesztőjének erre vonatkozó nyilatkozata a lapfelügyelő bizottság tudta nélkül jelent meg. Annál kevésbé lehetett munkatársa a jelenlegi szerkesztő itt léte óta. Abban is nagyon tévedni méltóztatik, hogy az a másik dolog bennünket közelről érdekel. Ha olvasná lapunkat rendszeren, — a mit sorai után joggal kétségbevonhatunk — nagyon jól tudná, hogy Barabás Albert ur a „Fejermegyei Napló“ szerkesztésétől visszalépett s azóta a lappal semmi nemű összeköttetésben sincs. Különben az utóbbi ügy nincs korántsem befeljezve s még alkalmadtam mi is hozzászólunk. Tessék csak több jóindulattal olvasni lapunkat s meggyőződhet, hogy a mi tollunkat semmiféle érdeke nem állítja meg, ha a bűnök ostromozásáról van szó. Csak legyen egy kissé türellemmel, mert a milyen bizonyos, hogy kérelhetetlenül megjárja az igazságot, olyan bizonyos az is, hogy nem élünk vissza hivatásunkkal könnyelműen. Ha biztos adataink lesznek megfogunk szólni.

T. Béla. N.-Maros. 1. 140-150 kerületben. 2. 60-70 biztos. 3. Kecskeméten Bartók Lajos kerületben. 4. Városi főorvosa Székesfejérvárnak. Még fiatal ember és nőten. Nem mintha a viszonyok itt valami nagyon rózsásak lennének, hanem mert pártalan ügyes orvos. 5. Csáktornya, hol Wlasics valószínűleg fel sem lép. 6. Három-négy kerületben. — Elismerését köszönjük!

M. Józsefné. Szatmár. Kérdésére a részletes felvilágosítást lapunk legutóbbi számában már megméltoztatott kapni. Dehogy hallgatnánk róla, bizonyosság erre mai lapunk!

B. Budapest. A legutóbb jelzett nem jött meg. Az előzőleg küldött nem idősezu. Alkalmadtán talán fölháználjuk, ha nincs a kézirat most szüksége.

NYILT-TÉR. *)

Keresek egy három-négy szobás lakást első novemberre. Ajánlatok a lap kiadóhivatalába küldendők „Lakás“ czim alatt.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerk

Hirdetések

felvételnek kiadóhivatalunkban (Szent-István-tér 1. sz.) jutányos árért.

Zarándokutazás Lourdesbe.

A legutóbbi években, úgy tavaly is több száz főre menő társaság zarándokolt Lourdesbe a kegyhelyre. Nagyon olcsóba jön az utazás, ha egy ily nagyobb társaság vállalkozik közös utra, mert jelentékenyen kedvező engedményeket kapnak rindennűnen, — de másrészt a társas együttutazás szórakoztatóbb és mulatóságosabb is!

A kik a mult évi zarándok utnak részesei voltak és látták a vezeklő emberek ezrei között a kegyhelyen ezeknek lelki emelkedettségét, enyhületét, elragadó ihlettségüket, akkor, midőn színről színre látták, hogy egy a kegyhelyen imádkozó francia leányzó — ki régtől fogva világítalan volt, visszanyerte szemvilágát s örömben felsikolt, a sánták és bének elszórják mankóikat és saját erőikből tovább haladnak a nyüzsgő emberáradat között elragadtatással, a világnak minden nyelvén zsbongva dicsérték, magasztalták a kegyhely Patronáját a nagyhatalmu Boldogságos Szűzet — mondom ki e jeleneteket végig nézte és látta, kedves emlékezésével vágyik vissza a szép utra, a kegyhelyet viszontlátáni.

Ezért részint azok, kik már a multban részt vettek, részint azok, kik a multban részt nem vehettek, de a jövőben szeretnének részt venni, szoval többen óhajtották egy ily zarándoklatnak a rendezését, egy elsőrendű utazási vállalat közbejárása folytán, mindennemű kedvezményes feltételek elnyerésével sikerült is keresztül vinni, hogy a Zarándok menet, az ország egyik nemes lelkű főpapjának védnöksége mellett, folyó 1896. évi szeptember 25-én indul. Még pedig akként, hogy Budapesten a központban öszetalálkozó zarándoklók részére Ó méltósága a zarándoklat védnöke isteni tiszteletet tart, előkészítő szent beszéde után a menet megindul a processió a keleti pályadarhoz megy, honnét különvonattal Sz.-Fehérvár, N.-Kiszsa, Pragerhof, Cormons, Udine, Velenceze, Verona, Milano, Genova

San Remo, Nizza, Toulon, Marseille, Tarbes érintésével Lourdesbe érkezik. Öt napig fog a menetet Lourdesben időzni és október 9-én érkezik vissza.

Az utazás költségei:

A vasuti menet és jövetért, az elszállásolásokért, a megálló helyeken étkezésért kocsifuravokért, a hajó vitelbért, szoval teljes ellátásért oda és vissza:

I. osztályu ellátásért 240 forint.

II. osztályu ellátásért 180 forint.

III. osztályu ellátásért 105 forint.

Megállás a következő helyeken:

a) Milanóban 1 nap menet és 1 napon átjövotkor	
b) Nizzában 1 " " " 1 " "	
c) Marseille 1 " " " 0 " "	
d) Lourdes 5 " " " 0 " "	
e) Velenceze 1 " " " 0 " "	

A kik óhajtanak részt venni a fenti zarándok társas utazásban osatlakozhatnak a zarándoklathoz bármely vasuti állomáson sziveskedjenek ebbeli szándékukat és 1896. évi augusztus h 15-éig 50 frnyi előleg beküldésével, Beszedési Beszedés Iván, a nemzetközi utaztatási vállalat képviselője címére, Budapestre, Calvin-tér 4. sz. I. em. 7. czimezve beküldeni, valamint az uti tervet érdeklő egyéb kérdések dolgában a levelezések végett is mindenkor készségesen áll az érdeklődők rendelkezésére. Jelentkezéseket lapunk szerkesztősége is elfogad. Tisztelettel A rendezőség.

A RÓZSABIMBÓK IMAKÖNYVE

csak még a következő kötésekben hapható:

1. Chagrain bőrkötés arany v. ezüst kerettel és csattal 2 frt 50 kr.
2. Fekete csont, fehér kereszttel, kerettel és csattal 3 frt — kr.
3. Borjubőr, puha táblával, összehajtható tokkal 3 frt 50 kr.
4. Borjubőr, párnázva két csattal 4 frt — kr.

Megrendelhetők: a győri kármelitáknál.

MED.

Dr. Ritscher Zsigmond

fogorvos

a bécsi egyetemi fogászati klinika volt fogorvosa

Székesfejérvár, sas-utca 7. szám.

Rendel reggeli 8 órától este 6 óráig.

4—5% mellett

rendes és rendkívüli jelzálogkölcsönöket kieszközöl, valamint a legbonyolódottabb conversiókat szintén 4—5% -kal rendezi gyorsan és dírcrét, minden előleg nélkül

HERCZEG SÁNDOR
BUDAPEST,
Gyár-utca 19. szám.

Báli, menyaszonyi öltözetek. * Egyszerű öltözetek párisi izléssel.

— Mutatvány szám ingyen. —

PÁRISI DIVAT

* Megjelenik hetenként egyszer. *

Szines, élő modellek után készült fénynyomatu képekkel, szabásrajzok, kézimunkák, illusztrált regények stb.

Takarékosság izlés mellett.

Kimerítő magyarázat.

Legszebb és legolcsóbb magyar divatlap.

ELŐFIZETÉSI DIJ:

csak

PÁRISI DIVAT

Egész évre	8.—
Fél évre	4.—
Negyed évre	2.—

PESTI HIRLAP-pal
együtt:

Egész évre	18.—
Fél évre	9.—
Negyed évre	4.50

Kiadóhivatal: Budapest, vaczi-körut 78. szám.

TILTAKOZÁS.

Alulírottak a legnagyobb fölháborodással tiltakozunk az ellen a vallást sértő merénylet ellen, a melyet a kormány támogatásával fentartott Ós-Budavára nevű erkölcsstelen helyen elvetemedett egyének elkövettek. Tiltakozunk a vallás megsértése s az erkölcsstelenség hivatalos védelmezése ellen.

A társadalom egyedüli alapja a vallás, az emberi élet legszebb tulajdonsága az erkölcs. E kettő egymás nélkül fenn nem állhat s egyik okvetlenül föltételezi a másikat. Éppen ezért, midőn a kormány Ós-Budavárának erkölcsstelenségét támogatja, a vallástalanságnak hinti, el magvait.

A magyar nemzet egy ezredéven át megőrizte erkölcsösségét, s mert látjuk, hogy a napról napra terjedő erkölcsstelenségnek a kormány is támogatója lett, fel-emeljük tiltakozó szavunkat s követeljük, hogy Ós-Budavárát azonnal zárassák be, s a vallás megsértőit szigoruan megbüntessék.

Ezt követeljük nemcsak azért, hogy a nemzet féltett hírnevét megvédelmezzük, de követeljük első sorban megbántott vallásos és erkölcsi érzetünk, s gyermekeink jövő boldogsága érdekében, mert nem akarunk hallgatásunkkal hozzájárulni, hogy az élet legnemesebb zománczától, az erkölcsös-ségtől fosztassanak meg az államhatalom közreműködésével.

Elégtételt követelünk!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

k
s
m
v
d
m
v
h
m
A
S
d
n
G
n
l
m
l
e
n
n
h
n
k
a
k
e
n

1-10
1-11
1-12
1-13
1-14

Two columns of horizontal lines for writing, separated by a vertical line. The lines are evenly spaced and extend across most of the page width.

sz. példány száma 1000